

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту імені професора Л. І. Михайлової

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 14 Менеджмент

статус - обов'язковий

Реалізується в межах освітньої програми «Менеджмент»
за спеціальністю D3 Менеджмент
на першому бакалаврському рівні вищої освіти

О СНАУ, 2026 рік

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

Розробник: Т. Харченко Тетяна ХАРЧЕНКО, к.е.н., доцент, доцент
кафедри менеджменту імені професора Л. І. Михайлової
(ім'я прізвище), (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри менеджменту імені професора Л. І. Михайлової	Протокол № 15 від 2 червня 2026 р.
	Завідувач кафедри <u>Альвіна ОРСХОВА</u> (підпис) (ім'я прізвище)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

[Підпис]
(підпис)

(ім'я прізвище)

Декан факультету,
де реалізується освітня програма

[Підпис]
(підпис)

(ім'я прізвище)

Рецензія на робочу програму

[Підпис]
(підпис)

Мірошніченко
(ім'я прізвище)
Л. ДАШУТІНА
(ім'я прізвище)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

[Підпис]
(підпис)

Надія Баранівська
(ім'я прізвище)

Зареєстровано в електронній базі:

16.06 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Менеджмент		
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/ кафедра менеджменту імені професора Л. І. Михайлової		
3.	Статус ОК	Обов'язковий / вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Менеджмент» за спеціальністю D3 Менеджмент, 2024 рік.		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6.	Рівень НРК	6		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денна, 5 семестр, 1- 15 тиждень		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		44	30	76
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Координатор – денна форма навчання - Харченко Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту імені професора Л. І. Михайлової. Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 303 е		
12.	Контактна інформація	Zirka-84@ukr.net , моб. тел. + 380508572050		
13.	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Менеджмент» є важливою складовою підготовки фахівців, в області маркетингу, які володіють концептуальними науковими та практичними знаннями, мають критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності і володіють практичними навичками з дослідження аграрних ринків та ефективного управління. Важливість курсу визначається формуванням у здобувачів вищої освіти сучасного системного та ризикоорієнтованого мислення, набуття ними комплексу фундаментальних знань у сфері управління організацією, оволодіння практичними навичками професійної діяльності з використанням новітнього управлінського інструментарію для досягнення поставлених цілей в умовах, що змінюються.		
14.	Мета освітнього компонента	Формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі управління та адміністрування, формування розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.		
15.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми	1. Освітній компонент є основою для ОК управління персоналом.		

	компонентами ОП	
16.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Виконані завдання мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/). За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, а саме: – академічне шахрайство (користування телефоном при написанні письмових робіт) призведе до повторної здачі роботи; – списування - від першого попередження до анулювання роботи; – плагіат призведе до анулювання роботи
17.	Ключові слова	Менеджмент, зовнішнє, внутрішнє середовище, планування, організування, мотивація, контроль, управління групами, ризик, керівництво та лідерство, етика управління, ефективність управління.
18.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1950

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)				Як оцінюється РНД
	ПРН ₃	ПРН ₄	ПРН ₆	ПРН ₈	
ДРН 1. Розуміти сутність понять «менеджмент», застосовувати методи дослідження в управлінні, здійснювати управлінську діяльність у відповідності з існуючими парадигми менеджменту; розуміти значення менеджера та використовувати управлінські навички в різних напрямках професійної діяльності, впроваджувати в професійній діяльності закони закономірності та принципи управління.	х				Вирішення кейсів
ДРН 2. Вчасно реагувати та адаптуватися до змін зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, використовувати методи менеджменту, виявляти проблеми вміти приймати обґрунтовані управлінські рішення.		х		х	Індивідуальні завдання, тест множинного вибору
ДРН 3. Планувати, організовувати, мотивувати, контролювати та регулювати ресурси підприємства, вміти ідентифікувати наявні ризики та аналізувати інформацію, проводити розрахунки, володіти способами реагування на них.	х		х		Розв'язування задач
ДРН 4. Працювати в команді та налагоджувати міжособистісний та колективний комунікаційний процес у професійному спілкуванні, використовувати управлінську інформацію в обґрунтованні управлінських рішень.			х		Робота в групі
ДРН 5. Обирати форми влади та впливу, стиль керівництва, розуміти поняття лідерства відповідно до управлінської ситуації, дотримуватись етичних принципів; формувати позитивний імідж та бути соціально відповідальним, підвищувати ефективність менеджменту організації.	х			х	Тест множинного вибору на платформі MOODLE

ПРН₃ — демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН₄ — демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН₆ — Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН₈ — застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту План 1. Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. 2. Система відносин в організації як предмет вивчення менеджменту. 3. Методи дослідження в менеджменті.	2	2	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Тема 2. Історія розвитку менеджменту План 1. Передумови виникнення науки управління. 2. Класичні теорії менеджменту. та неокласичні теорії менеджменту. 3. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.	2		4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Тема 3. Управлінська діяльність менеджера План 1. Менеджер в організації. 2. Сутність і основні елементи управлінської діяльності менеджера. 3. Особливості підготовки менеджерів в ринкових умовах господарювання.	2	2	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 26, 29, 31
Тема 4. Організація як об'єкт управління План 1. Сутність та види організацій. 2. Внутрішнє та зовнішнє середовища організації. 3. Адаптація організації до ринкового середовища.	2	2	5	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 26
Тема 5. Закони, закономірності та принципи менеджменту План 1. Характеристика інтегрованих підходів до управління. 2. Закони і закономірності в менеджменті. 3. Класифікація принципів менеджменту.	2		3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12
Тема 6. Функції та методи менеджменту План 1. Поняття і класифікація функцій менеджменту. 2. Зміст загальних (основних) функцій менеджменту. 3. Зміст конкретних (спеціальних) функцій. 4. Методи менеджменту.	2	2	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Тема 7. Процес управління План 1. Процес та мета управління. 2. Класифікація управлінських рішень. 3. Моделі прийняття управлінських рішень. 4. Технології прийняття управлінських рішень.	2	2	5	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 18, 19
Тема 8. Планування як загальна функція менеджменту План	2	2	5	1, 2, 3, 4, 5, 6,

1. Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та їхній взаємозв'язок. 2. Етапи процесу планування. 3. Класифікація цілей організації.				8, 9, 10, 13, 15
Тема 9. Організування як функція менеджменту План 1. Сутність функції організування та її місце в системі управління. 2. Повноваження, обов'язки, відповідальність. 3. Процес делегування повноважень і відповідальності.	2		4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11
Тема 9. Організування як функція менеджменту План 1. Види організаційних структур. 2. Вертикальна та горизонтальна координація і структуризація управління. 3. Департаменталізація.	2	2		7, 8, 9, 10, 22, 23, 24
Тема 10. Мотивація як загальна функція менеджменту План 1. Поняття і сутність мотивації.. 2. Змістовні та процесні теорії мотивації. 3. Види мотивації.	2	2	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12
Тема 10. Мотивація як загальна функція менеджменту План 1. Управління винагородою і покаранням. 2. Моделі мотивування діяльності менеджера 3. Розроблення системи мотивування в організації	2			1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12
Тема 11. Контролювання як загальна функція менеджменту План 1. Поняття контролювання та його місце в системі управління. 2. Модель процесу контролювання. 3. Види управлінського контролювання.	2	2	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13
Тема 11. Контролювання як загальна функція менеджменту План 1. Принципи і цілі функції контролювання. 2. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. 3. Зворотний зв'язок під час контролювання.	2			1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12
Тема 12. Регулювання як загальна функція менеджменту План 1. Поняття регулювання та його місце в системі управління. 2. Види регулювання 3. Етапи процесу регулювання.	2		4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12
Тема 13. Управління ризиками План 1. Визначення поняття ризику 2. Ідентифікація ризиків 3. Способи реагування на ризики	2	2	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 14,29
Тема 14. Інформація і комунікації у менеджменті План 1. Інформація, її види та роль в менеджменті. Носії інформації. 2. Поняття і характеристика комунікацій. 3. Комунікаційний процес, елементи та етапи процесу.	2	2	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 17
Тема 15. Управління групами і командами План	2		4	1, 2, 3, 4, 5, 6,

1. Типи груп і команд в організації. 2. Сучасні моделі управління формальними і неформальними групами. 3. Управління конфліктами в організації 4. Способи активізації роботи груп і команд				8, 9, 20, 25
Тема 16. Керівництво та лідерство План 1. Поняття та загальна характеристика керівництва. 2. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. 3. Характеристика та класифікація стилів керування. 4. Теорії лідерства. Типологія лідерів.	2	2	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 26, 28
Тема 17. Основи відповідального управління в умовах сталого розвитку План 1. Поняття соціальної відповідальності та сталого розвитку. 2. Особливості відповідальності в умовах сталого розвитку.	2	2	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 15, 41, 44
Тема 18. Етика управління та імідж організації План 1. Поняття та види етики управління. 2. Підходи до формування суспільно позитивного іміджу організації. 3. Кодекси організаційної поведінки. 4. Соціальні проекти та ініціативи для забезпечення суспільно позитивного іміджу організації.	2	2	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Тема 19. Ефективність менеджменту. План 1. Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. 2. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації. 3. Напрями підвищення ефективності управління організацією.	2	2	5	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12
Всього	44	30	76	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1. Розуміти сутність понять «менеджмент», застосовувати методи дослідження в управлінні, здійснювати управлінську діяльність у відповідності з існуючими парадигми менеджменту; розуміти значення менеджера та використовувати управлінські навички в різних напрямках професійної діяльності, впроваджувати в професійній діяльності закони закономірності та принципи управління.	<i>Словесні методи:</i> лекція, пояснення, навчальна дискусія, опитування, аналіз конкретних виробничих ситуацій, “Активний мікрофон”. <i>Наочні методи:</i> демонстрація та ілюстрація <i>Практичні методи:</i> практичні роботи	<i>Проблемний виклад, Частково-пошуковий метод, Дослідницький метод, Експертний метод</i>
ДРН 2. Вчасно реагувати та адаптуватися до змін зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, використовувати методи менеджменту, виявляти проблеми вміти приймати	<i>Словесні методи:</i> лекція, пояснення, навчальна дискусія, опитування, аналіз конкретних виробничих ситуацій, “Активний мікрофон”. <i>Наочні методи:</i> демонстрація та	<i>Проблемний виклад, Частково-пошуковий метод, Дослідницький метод, Експертний метод</i>

обґрунтовані управлінські рішення.	ілюстрація <i>Практичні методи:</i> практичні роботи	
ДРН 3. Планувати, організовувати, мотивувати, контролювати та регулювати ресурси підприємства, вміти ідентифікувати наявні ризики та аналізувати інформацію, проводити розрахунки, володіти способами реагування на них.	<i>Словесні методи:</i> Лекція, кейс-метод (ситуативні завдання), Евристична бесіда (ряд питань викладача, який направляє думки та відповіді студентів), <i>Наочні методи:</i> демонстрація та ілюстрація <i>Практичні методи:</i> практичні роботи	<i>Проблемний виклад, Частково-пошуковий метод, Дослідницький метод, Експертний метод</i>
ДРН 4. Працювати в команді та налагоджувати міжособистісний та колективний комунікаційний процес у професійному спілкуванні, використовувати управлінську інформацію в обґрунтованні управлінських рішень.	<i>Словесні методи:</i> Лекція, Buzz groups, Тімбілдінг, «мозкова атака» (колективне дослідження для загального виведення правил, комплексу вимог чи закономірних процесів, явищ, аргументацій положень, які розглядаються). <i>Наочні методи:</i> демонстрація та ілюстрація <i>Практичні методи:</i> практичні роботи	<i>Проблемний виклад, Частково-пошуковий метод, Дослідницький метод, Експертний метод</i>
ДРН 5. Обирати форми влади та впливу, стиль керівництва, розуміти поняття лідерства відповідно до управлінської ситуації, дотримуватись етичних принципів; формувати позитивний імідж та бути соціально відповідальним, підвищувати ефективність менеджменту організації.	<i>Словесні методи:</i> Лекція, евристична бесіда (ряд питань викладача, який направляє думки та відповіді студентів), <i>Наочні методи:</i> демонстрація та ілюстрація <i>Практичні методи:</i> практичні роботи, тест множинного вибору	<i>Проблемний виклад, Частково-пошуковий метод, Дослідницький метод, Експертний метод</i>

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Вирішення ситуаційних завдань (3 кейса)	6 балів /6%	До 3 тижня
2.	Виконання індивідуального завдання 1: «Внутрішнє і зовнішнє середовище організації» (підготовка, презентація, захист).	14 балів /14%	До 5 тижня
3.	Модуль 1. Тест множинного вибору	15 балів /15%	7 тиждень
	Всього по модулю 1	35 балів	8 тиждень
4.	Виконання індивідуального завдання 2:	10 балів /10%	До 9 тижня
5.	Розв'язування типових задач	5 балів /5%	До 12 тижня
6.	Модуль 2. Тест множинного вибору	15 балів /15%	12 тиждень
7.	Робота в групі	5 балів / 5%	До 13 тижня
	Всього по модулю 2	35 балів	15 тиждень
8.	Екзамен – (письмова відповідь за екзаменаційним білетом)	30 балів /30%	За затвердженням

			графіком
--	--	--	----------

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Вирішення ситуаційних завдань <i>1 кейс – 2 бали</i>	<i>0 балів</i> Завдання не виконано	<i>1-2 бали</i> Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, робота здана із запізненням.	<i>3-4 балів</i> Виконано усі вимоги завдання, але є певні (незначні) зауваження від викладача	<i>5-6 балів</i> Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Виконання індивідуального завдання 1	Відповідно до критеріїв оцінювання індивідуального завдання: 0-14 балів ✓ дотримання структури завдання – 0-2 бали ✓ якісне наповнення завдання – 0-6 балів ✓ презентація завдання – 0-2 бали ✓ захист індивідуального завдання 0-2 бали ✓ відповідь на додаткове питання – 0-1 бал ✓ усне супроводження захисту завдання здобувачем додатковим матеріалом – 0-1 бал			
Модуль 1. Тест множинного вибору.	<i><9 балів</i>	<i>9 – 10 балів</i>	<i>11- 13 балів</i>	<i>14 – 15 балів</i>
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Виконання індивідуального завдання 2:	<i><5 балів</i>	<i>6-7 балів</i>	<i>8-9 балів</i>	<i>10 балів</i>
	Вимоги до завдання виконано частково, робота здана з запізненням.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті.	Виконано усі вимоги завдання. Є певні (незначні) зауваження.	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність матеріалу, креативність, презентація якісна, супроводжується додатковими матеріалами доповідача.
Розв'язування типових задач <i>1 задача – 1бал</i>	<i>0 балів</i> Завдання не виконано	<i>1-2 бали</i> Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, завдання здано не вчасно.	<i>3-4 бали</i> Виконано усі вимоги завдання. Є певні (незначні) зауваження.	<i>5 балів</i> Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано вирішення проблеми
Робота в групі	<i>0 балів</i> Відмова працювати в команді (за відсутності інклюзії)	<i>1-2 бали</i> Пасивна участь	<i>3-4 бали</i> Участь у роботі, проте відсутність ініціативи.	<i>5 балів</i> Демонструє усі поведінкові індикатори компетенції «робота в команді»
Модуль 1. Тест множинного вибору.	<i><9 балів</i>	<i>9 – 10 балів</i>	<i>11- 13 балів</i>	<i>14 – 15 балів</i>
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75-89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Екзамен – відповідь за екзаменаційним білетом (письмово) (2 теоретичних питання, 1 практичне)	<i><19балів</i> Неповна відповідь на 2 теоретичні питання.	<i>19-23 балів</i> Більшість вимог виконано, але окремі складові недостатньо розкриті. Практичне завдання вирішено частково.	<i>24-29 балів</i> Розкрито зміст 2 теоретичних питань, вирішено практичне завдання, але є певні зауваження.	<i>30 балів</i> Розкрито 2 теоретичних питання, вирішено практичне завдання, запропоновано власне вирішення проблеми.

Всього:	<60 балів	60-74	75-89	90-100
----------------	---------------------	--------------	--------------	---------------

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Вирішення ситуаційних завдань (усно)	До 3 тижня
2.	Виконання індивідуального завдання 1: «Внутрішнє і зовнішнє середовище організації» (підготовка, презентація, захист). Усний зворотній зв'язок від викладача та оцінка	Після презентації на занятті. До 5 тижня
3.	Самооцінювання тесту множинного вибору. (Модуль 1, Модуль 2)	Після тестування
4.	Виконання індивідуального завдання 2 (письмово). Усний зворотній зв'язок від викладача після перевірки	Через 1 тиждень після здачі завдання.
5.	Розв'язування типових задач (письмово). Усний зворотній зв'язок від викладача	Після здачі завдання, через 2 тижні
6.	Усний зворотній зв'язок від викладача та оцінка членів команди	Під час виконання практичних завдань

5.4 Шкала оцінювання (підсумкова) – загальноприйнята для університету:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Круп'як Л. Б. Управління трудовими ресурсами організації : навч. посібник. Київ, 2025. 278 с. (фонд бібліотеки СНАУ).
2. Осовська Г. В. Комунікації в менеджменті : навч. посібник. Київ, 2025. 218 с. (фонд бібліотеки СНАУ).
3. Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.
4. Левицька Є.В. Менеджмент підприємств за кризових умов: навчальний посібник. Львів, 2022. 176 с. (фонд бібліотеки СНАУ).
5. Воронка О., Леськів Г. Комунікативний менеджмент та основи керівництва: навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. 240 с. Режим доступу: <https://surl.li/ucmtgp>

6.1.2. Методичне забезпечення

6. Менеджмент. Навчальний посібник для студентів денної та заочної форми навчання, спеціальності: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 281 «Публічне управління та адміністрування» для денної та заочної форми навчання /укл.: Харченко Т.М., Сохань І.В., Ткаченко В.В. Суми, 2022. 286 с. (Протокол № 5 від «08» червня 2022 року).
7. Менеджмент. Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань D – бізнес, адміністрування та право денної та заочної форми навчання /укл.: Харченко Т.М. Суми, 2026. 143 с. (Протокол № 10 від «29» квітня 2026 року).
8. Менеджмент. Методичні вказівки для практичних робіт для здобувачів першого рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання, галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» /укл.: Харченко Т.М. Суми, 2024. 107 с. (Протокол № 9 від «11» червня 2024 року).
9. Менеджмент. Методичні вказівки для самостійних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073/D3 «Менеджмент», денної та заочної форми навчання/укл.: Харченко Т.М. Суми, 2026. 77 с. (Протокол № 7 від 26.01.2026 р.).
10. Навчально-методичні матеріали курсу “Менеджмент” в системі дистанційного навчання MOODLE <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1950>

6.2. Додаткові джерела

1. Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., Бурачек І.В. Менеджмент : Підручник. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2021. 856 с. Режим доступу: <http://surl.li/upagv>
2. Гобела В. В., Леськів Г. З. Менеджмент стартапів : навчальний посібник. Львів :Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 188 с.
3. Ткаченко В.В., Баценко Л.М., Харченко Т.М. Соціальна відповідальність. Навчальний посібник для студентів денної та заочної форми навчання, спеціальності: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 281 «Публічне управління та адміністрування» ОС «Магістр». Суми, 2022. 227 с.
4. Шевців Л.Ю. Управлінський облік: навч. посібник. Львів: 2022. 642 с. Режим доступу: <https://lnk.ua/tsn9hGrFH>
5. О. С. Борисенко, А. В. Шевченко, Ю. В. Фісун, О. М. Крапко. Маркетинговий менеджмент: навч. посібник. К.: НАУ, 2022. 204 с.
6. Методичний посібник щодо аспектів управління ризиками, як складової системи внутрішнього контролю у розпорядника бюджетних коштів. Міністерство Фінансів України. Київ, 2022. 22 с.
7. Концепція галузевої програми розвитку садівництва України на період до 2025 року: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0444555-08#Text>
8. Концептуальні положення стратегії розвитку малого та середнього агробізнесу в Україні: URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/4643/1/%D0%94%D0%B7%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%BA.pdf>
9. Корпоративна соціальна відповідальність: весняні кейси. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ002168 (дата звернення: 02.02.2021).

10. Li Wei1, Nataliia Klietsova, Nataliia Volchenko, Nataliia Petrova, Tetyana Kharchenko. Teacher competency model in human resource management: International economic and legal experience in chinese Universities under digitalization. *Journal of Hygienic Engineering and Design*, 2022, V. 40. P.357-368. <https://keypublishing.org/jhed/jhed-volumes/jhed-volume-40-fpp-33-li-wei-nataliia-klietsova-nataliia-volchenko-nataliia-petrova-tetyana-kharchenko-2022-teacher-competency-model-in-human-resource-management-international-economi/>
11. Харченко Т. М., Орехова А. І., Шестакова А. В. Соціально-економічні орієнтири в управлінні розвитком персоналу підприємств. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023 рік. Том 8. № 3. С. 265-269. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-3-40>
12. Могильна Л.М, Харченко Т.М, Клецова Н.В. Основні аспекти управління соціально-економічним розвитком персоналу підприємства в умовах сталого розвитку. Економіка та суспільство. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-55>
13. Mao Rong, Kharchenko Tetyana M. Personnel Development Management in the Future Competition of Enterprises. *Business Inform*, 2023. №4, С. 197–202. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-4-197-202>
14. Kharchenko T., Rong M. Talent Motivation As A Method Of Socio-Economic Development Of Personnel Management. *Economy and Society*, 2023. № 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-95>
15. Харченко, Т. М. Концепція емоційного інтелекту як ефективний інструмент самоменеджменту персоналу галузевого спрямування. *Трансформаційна економіка*, (2 (11), 123-127. 2025. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2025-11-20>

6.3. Програмне забезпечення

1. Використання стандартних пакетів Microsoft: Word, Excel, PowerPoint.
2. Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани).
3. Програмне забезпечення Zoom Video Communications, Inc. v. 5.6.1 – для організації навчання через відеозв'язок (за необхідності).
4. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle – для організації дистанційного навчання здобувачів вищої освіти (доступ до навчально-методичних матеріалів, комунікації з викладачем, здійснення різних видів оцінювання).
5. Програмне забезпечення типу Web 2.0: Google Cloud & Docs – для надання методичних матеріалів, комунікації зі здобувачами вищої освіти, виконання та розміщення завдань.
6. Платформи масових відкритих онлайн-курсів (Prometheus, Coursera, Дія. Цифрова освіта та ін.) – як інструмент неформальної освіти для вивчення елементів освітнього компонента, що дозволяє поглибити знання з тем і формувати додаткові цифрові компетентності.

6.4. Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства економіки. URL: <http://www.me.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org.ru>.
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Офіційний сайт Інтернет портал для Українців. URL: <http://www.management.com.ua>
7. Глобальна ініціатива відповідального лідерства (Global Responsible Leadership Initiative – GRLI). URL: www.grli.org